

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Střední Čechy

Inspekční zpráva

Základní škola Jindřicha Matiegky Mělník, Pražská 2817

Pražská 2817, 276 01 Mělník

Identifikátor školy: 600 047 385

Termín konání komplexní inspekce: 15. - 19. leden 2001

Čj.	034 19/01-2161
Signatura	kc3cu120

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Jindřicha Matiegky v Mělníku (čestný název po zakladateli československé antropologie nese škola od 1. ledna 1999) je úplnou základní školou se 36 třídami, do nichž docházejí v současné době 932 žáci (z toho 186 integrovaných zdravotně postižených) včetně 95 žáků ze 34 okolních obcí. Jako samostatný právní subjekt existuje od roku 1993. Od 1. září 2000 se ve všech ročnících vyučuje dle vzdělávacího programu Národní škola. Vedení školy udržuje dlouholetou tradici - vždy v jedné třídě šestého až devátého ročníku je zavedena rozšířená výuka matematiky a přírodovědných předmětů. V současné době je jedinou školou okresu s touto profilací. Její součástí jsou školní družina a školní klub.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Český jazyk

Týdenní hodinová dotace odpovídá zvolenému vzdělávacímu programu. Členění na jednotlivé části, tj. jazykovou, slohovou a literární (na prvním stupni psaní a čtení) je v souladu s učebními dokumenty. Kontinuitu výuky zajišťují předmětové komise a jednotliví učitelé, kteří zpracovávají časově-tematické plány. Osnovy jsou dodržovány. Vyučující jsou informováni o žácích se specifickými vývojovými poruchami. Péče o ně je podrobně popsána v kapitole Organizování. Příprava na jednotlivé hodiny měla velmi rozdílnou úroveň. Zhruba padesát procent hodin bylo promyšlených, připravených včetně účelně využitých pomůcek; v druhé polovině sledovaných hodin příprava nevedla k celkové efektivitě. Pouze ve dvou hodinách byla cíleně zařazena vnitřní diferenciací, zadání různých úkolů bylo nejen kvantitativní, ale také kvalitativní. Plánování a příprava měly průměrnou úroveň.

Personální podmínky výuky jsou průměrné. Psychohygienické zásady byly ve sledovaných hodinách dodržovány. Zvláště na prvním stupni byly zařazovány relaxační chvíle, cvičení, zpěv. Na druhém stupni byly voleny soutěživé hry a zadávány odlehčené úkoly. Psychohygienické podmínky jsou velmi dobré. Materiální podmínky jsou spíše standardní, ve sledovaných hodinách však byly zvláště audiovizuální pomůcky využívány sporadicky. Často jsou používány pracovní sešity a pomocné namnožené materiály. Podmínky výuky jsou celkově průměrné.

Organizace, formy a metody práce měly ve sledovaných hodinách rozdílnou úroveň. Jejich hodnocení se pohybovalo ve škále od podprůměrných až k nadprůměrným, ve dvou případech byly vynikající. Ve velmi dobrých hodinách převládalo činnostní pojetí výuky, byla zařazována samostatná práce, žáci byli vedeni ke schopnosti aplikovat učivo, rovněž procvičování byl věnován dostatečný prostor. Soutěže a herní aplikace učiva byly více zařazovány na prvním stupni. V průměrných hodinách a hodinách s citelně slabým místy byly sporadicky využívány didaktické pomůcky, informační literatura, audiovizuální technika, v hodinách žáci nepracovali diferencovaně. Efektivita hodin byla snížena rutinním přístupem učitelek, frontálním opakováním a procvičováním v převážné části hodiny a zařazováním jednotvárných postupů. Ve všech hodinách bylo učivo předáváno žákům přiměřenými formami, často s názorným nákresem či grafem. Organizace, formy a metody výuky měly průměrnou úroveň.

V každé sledované hodině byli žáci seznámeni s programem. Průběžně či s cíleným zaměřením na jednotlivé úkoly byli motivováni jen ve velmi dobrých hodinách. Učitelky často pracovaly s pochvalou, povzbuzením, individuálním přístupem. Žáky hodnotily známkou i slovně. Při hodnocení byly respektovány individuální dispozice žáků, bylo zaznamenáno zlepšení, snaha

o spolupráci, soustředění či aktivita. Ve většině hospitovaných hodin byl v závěru zhodnocen cíl i práce žáků. Oblast motivace a hodnocení vykazuje výraznou převahu pozitivních zjištění.

Ve škole žáci akceptují dohodnutá pravidla, v žádné ze sledovaných hodin nemuseli vyučující řešit nežádoucí projevy žáků. V hodinách převládala pozitivní až přátelská atmosféra. Interakce a komunikace měly spíše nadprůměrnou úroveň.

Úroveň vzdělávání v českém jazyce na prvním i druhém stupni byla hodnocena jako průměrná.

Cizí jazyky

Ve škole se vyučuje od čtvrtého ročníku dvěma cizím jazykům - anglickému a německému, několik žáků I. stupně navštěvuje kroužek francouzského jazyka. Možnost výběru cizího jazyka je tak respektována. Zatímco ve čtvrtém a pátém ročníku dominuje anglický jazyk, v šestém až devátém je zájem o oba cizí jazyky vyrovnaný - celkem se vyučují 42 hodiny anglického jazyka, stejný počet je věnován i jazyku německému. V každém ročníku probíhá vyučování cizích jazyků vždy paralelně v několika skupinách (většinou v sedmi či osmi), jež jsou tvořeny žáky různých tříd. Hodinová dotace - tři hodiny týdně - je dodržena. Výuka cizích jazyků je obohacena pouze o volitelný předmět německý jazyk v devátém ročníku, resp. již zmíněný francouzský jazyk. V rámci školního klubu pracují i dva zájmové útvary anglického jazyka. Možnosti vyučovat cizí jazyky v nižším než ve čtvrtém ročníku, což zvolený vzdělávací program v tzv. nadstavbové části nabízí, škola nevyužila.

Plánování výuky je především v kompetenci předmětové komise cizích jazyků, jež sdružuje všechny vyučující obou jazyků I. i II. stupně. Návaznost učiva zajišťují zejména časově-tematické plány. Ve čtvrtém a pátém ročníku je obsah kmenového učiva pevně stanoven, učební osnovy šestého až devátého ročníku vycházejí ze vzdělávacího programu Občanská škola, neboť projekt Národní škola nemá na II. stupni záměrně vypracovanou vlastní verzi učebních osnov. Používané řady učebnic se postupně sjednocují - to rovněž napomáhá kontinuitě výuky. Příprava na vyučování ve všech dvanácti sledovaných hodinách byla promyšlená, což bylo zřejmé především ve struktuře hodin. O žácích se specifickými vývojovými poruchami učení a chování jsou učitelky informovány; tito žáci jsou zohledňováni nejen v klasifikaci, ale i v individuálním přístupu k nim. Při vyučování však byla individuální práce s výše uvedenými žáky většinou méně zřetelná. Oblast plánování a přípravy byla velmi dobrá.

Oběma cizím jazykům vyučuje celkem 18 učitelek. Požadavek odborné a pedagogické způsobilosti splňuje pouze šest učitelek prvního stupně, které tuto kvalifikaci k výuce cizích jazyků získaly absolvováním různých kurzů, a jen jedna učitelka druhého stupně. Ostatní mají buď středoškolské vzdělání, nebo vyhovují požadavku pedagogické způsobilosti. Rovněž učitelky druhého stupně se systematicky vzdělávaly či vzdělávají v různých kurzech, včetně prázdninových. Nedostatek odbornosti kompenzují zejména promyšlenou organizací vyučování a nápaditými formami a metodami výuky. Personální zajištění výuky nebylo v souladu s platnými právními předpisy, především s § 2 vyhlášky MŠMT ČR č. 139/1997 Sb., o podmínkách odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků a předpokladech kvalifikace výchovných poradců.

Škola disponuje třemi malými odbornými pracovny pro výuku cizích jazyků. V nich jsou k dispozici mapy, nástěnné tabule, reálie o německy či anglicky mluvících zemích, v pracovně anglického jazyka je trvale umístěn videorekordér. Vzhledem k organizaci výuky cizích jazyků (popsané v úvodu této kapitoly) se v těchto pracovnách může současně vzdělávat vždy jen necelá polovina žáků ročníku. Tyto malé odborné pracovny jsou vybaveny starším nábytkem,

navíc nevyhovují po stránce psychohygienické - žáci v prvních lavicích sedí příliš blízko tabule. Osvědčují se především učebnice anglického jazyka Pupil's Book, jež mj. podporují svými zajímavými texty globální výuku a všeobecný rozhled žáků (viz např. témata New York v devátém ročníku či indiánská problematika v sedmém ročníku). Dostatek magnetofonových nahrávek k těmto učebnicím je další výhodou, které učitelky využily. Ve všech dvanácti hospitovaných hodinách cizích jazyků byl použit magnetofon, počítače naopak ani jednou. Nechybějí ani zahraniční časopisy v německém a anglickém jazyku, přestože ve zhlédnutých hodinách se s nimi ani v jedné hodině nepracovalo. Malý počet slovníků v majetku školy, jež musejí vyučující na hodinu přinášet, neumožňuje žákům samostatně vyhledávat základní informace. Např. v hodině anglického jazyka v šestém ročníku bylo k dispozici 15 přítomným žákům pouze 10 slovníků. Situaci částečně řeší vlastní slovníky žáků. Zřejmě proto byla práce s nimi zaznamenána jen v ve třech případech. Materiální podmínky výuky mají proto průměrnou úroveň.

Psychohygienické zásady ve všech sledovaných hodinách (stavba hodiny, relaxační prvky, větrání, osvětlení) byly dodržovány. Tempo výuky bylo většinou adekvátní úrovni žáků. Nejvíce relaxačních prvků se vyskytovalo na I. stupni - především volný pohyb dětí po třídě, zpěv atd. Velmi dobře je sestaven rozvrh, jehož skladba odpovídá psychohygienickým požadavkům - výuka je rovnoměrně rozložena do jednotlivých dnů a např. na II. stupni je jen jednou (v 9. ročníku) cizí jazyk vyučován pátou hodinu. Cizím jazykům se vyučuje převážně druhou či třetí hodinu, tedy v optimálním čase. Psychohygienické podmínky výuky jsou velmi dobré.

Hospitované hodiny byly připravené, většinou měly zřetelný cíl, zdůrazněný v úvodu. Jejich největší předností byla pestrá stavba. Ve výuce byla postrádána především výraznější vnitřní diferenciací. Tím, že ve většině hodin převažovala frontální práce, byl individuální přístup k prospěchově slabým či naopak k výborným žákům málo zřetelný a zadané úkoly jen nedostatečně zohledňovaly různý stupeň úrovně vědomostí žáků. Vyučování tím ztrácelo potřebnou efektivitu. Nezbytnost vnitřní diferenciací podtrhuje i fakt, že některé skupiny jsou dost početné a čítaly např. ve dvou případech 17 přítomných žáků, ve třech případech 16 přítomných. Jiné progresivní formy výuky, jako je např. práce na počítačích či samostatné vyhledávání informací inspekce buď nezaznamenala, nebo jen v omezené míře (např. již zmíněná práce se slovníky jen ve třech hodinách). Častá (a jinak chválná) práce s poslechem originálního textu z magnetofonu byla v několika případech (např. anglický jazyk v šestém ročníku) kontraproduktivní - tempo poslechu a nedostatek času při nediferencované práci neumožnily všem žákům plnit zadané úkoly. Zpětná vazba tak chyběla. K aktivnímu učení naopak přispívala práce žáků ve dvojicích či skupinách a fakt, že ve všech hodinách převládala konverzační složka nad písemnou. Organizace, formy a metody výuky měly celkově průměrnou úroveň.

Učitelky používaly k motivování žáků kromě vstupní motivace (nejlépe vyzněla v hodině německého jazyka v osmém ročníku) především pochvalu a průběžné slovní hodnocení. Několikrát motivovala i aktualizace učiva, také soutěživé hry jednotlivců i skupin (především na I. stupni). Zdařile vyzněly prvky dramatické výchovy v německém jazyku ve čtvrtém ročníku. Žáci byli hodnoceni jen slovně, ani v jednom případě nebyli klasifikováni. Jejich hodnocení bylo v intencích projektu Národní škola - pozitivně zaměřené, nehledající jen chyby, navíc objektivní. V jednom případě vyučující použila spíše jemné ironie ve snaze zvýšit aktivitu žáků; její metoda se ale minula účinkem. Ve většině hodin chybělo závěrečné zhodnocení práce, zaviněné nedostatkem času v konci hodiny. Žáci také nebyli vedeni k sebehodnocení vlastní práce. Oblast motivace a hodnocení byla velmi dobrá.

Úroveň jazykových znalostí žáků nižších ročníků zatím neumožňuje delší a souvislejší rozhovor v cizím jazyce. I tak je nutné spontánnější reakci žáků začínajících s výukou a jejich snahu konverzovat ocenit. Jejich snaha kontrastovala s mnohdy pohodlným přístupem žáků vyšších ročníků ke komunikaci. Ve vyšších ročnících měla komunikace obou subjektů vzdělávání většinou jen průměrnou úroveň. Žáci mezi sebou - ať ve dvojicích či skupinách - příliš nekomunikovali. Nejúspěšněji si v tomto případě vedli žáci sedmého ročníku v hodině anglického jazyka a žáci osmého ročníku v hodině německého jazyka. Primární cíl výuky cizích jazyků - tj. položit pevný základ komunikativní kompetence - se tak dařilo naplňovat jen zčásti. Všechny učitelky přitom volily přiměřené otázky odpovídající úrovni dětí a respektovaly míru jejich vědomostí a znalostí. Ve všech hospitovaných hodinách byla interakce učitel - žák založena na hezkém a partnerském vztahu. V úrovni interakce a komunikace mezi žáky a vyučujícími byla negativa a pozitiva téměř v rovnováze.

Výsledky a kvalitu výuky cizích jazyků nelze objektivně doložit. Mezi pozitiva patří uskutečnění místního kola olympiády v anglickém a německém jazyce (v době konání inspekce), jehož se zúčastnilo 26 žáků II. stupně. Soutěž byla pečlivě připravena a dobře zorganizována. V okresním kole olympiády v německém jazyce v loňském školním roce obsadily žákyně školy 3. a 4. místo. Pro zvýšení motivace by byl kontakt s nějakou školou v zahraničí, který vedení školy připravuje, bezesporu přínosem.

Celkově měla výuka cizích jazyků, sledovaná ve dvanácti hodinách, průměrnou úroveň.

Dějepis a vlastivěda

Týdenní hodinová dotace obou předmětů odpovídá učebnímu plánu kromě třídy IX. D, tedy třídy s rozšířenou výukou matematiky a přírodovědných předmětů. Zde byla hodinová dotace zkrácena, takže ve čtyřletém cyklu dle stávajícího rozpisu nemohl být splněn požadavek minimálního počtu hodin, tj. 198. Ještě v době konání komplexní inspekce byla přijata opatření, která tento nedostatek formou kurzu napraví. Ve zpracovaných časově-tematických plánech se v dějepise vychází ze správné strukturalizace a chronologického řazení učiva, ve vlastivědě respektují učitelé doporučení zvoleného vzdělávacího programu. Příprava na jednotlivé hodiny měla velmi dobrou úroveň. Ve všech sledovaných hodinách byly k dispozici připravené pomůcky, písemné materiály, informativní literatura, audiovizuální technika. Hodiny byly promyšlené, výukové cíle měly návaznost. Plánování a příprava měly spíše nadprůměrnou úroveň.

Psychohygienické zásady byly dodržovány především střídáním činností a zařazováním různých relaxačních prvků. Materiální podmínky jsou na průměrné úrovni. Škola disponuje dostatečným množstvím odborné literatury, méně učebními pomůckami. Personálně je výuka dějepisu zabezpečena dvěma odborně i pedagogicky způsobilými učitelkami a jednou bez kvalifikace. Výuka vlastivědy je zajištěna pěti učitelkami s odbornou a pedagogickou způsobilostí a třemi bez příslušné kvalifikace. Podmínky výuky jsou celkově velmi dobré.

Ve vyučování převažovala z hlediska organizace výuky pozitivní zjištění. V hodinách žáci řadu poznatků vyvodili, často pracovali s referáty, pracovními sešity, učebnicí, ve všech hodinách byla zařazena práce s mapou, převažovaly činnostní prvky. Hodiny byly účelně řízeny, prostor pro samostatnou práci byl dostatečný, zařazením poutavého výkladu byl podporován zájem o předmět. Organizace, metody a formy práce měly nadprůměrnou úroveň.

Vstupní motivace byla obvykle nahrazena seznámením s programem hodiny. Průběžné motivování žáků k jednotlivým zadávaným úkolům bylo častější na prvním stupni v hodinách vlastivědy. Hodnocení žáků bylo pozitivní, vyučující se zaměřují na to, co žáci umějí, nevyhledávají to, co neznají. I klasifikace známkou má motivační charakter, je oceňována

snaha a pokrok. V této oblasti výrazně převažují pozitiva.

Celková atmosféra hodin byla velmi dobrá, pracovní, efektivní a vzájemně tolerantní. Úroveň komunikativních dovedností vykazovala určité nedostatky (nespisovná čeština, nepřesná, zkratkovitá či jednoslovná vyjádření) v mluvním projevu. V oblasti interakce a komunikace byla pozitiva a negativa téměř v rovnováze.

Úroveň vzdělávání vlastivědy a dějepisu byla velmi dobrá.

Matematika

Obsah učiva je v souladu s učebními osnovami vzdělávacího programu Národní školy. Jednotliví vyučující mají přehledně vypracovány časově tematické plány, které jim umožňují kontrolu časové dotace pro tematické celky. Vlastní příprava výuky byla rozdílná. Stavba některých sledovaných hodin byla promyšlená s respektováním pedagogických zásad postupných kroků a názornosti výuky. Jiné hodiny se vyznačovaly slabší individuální přípravou, vyučující vystačil s křídou a tabulí. Plánování výuky je velmi dobré, příprava byla průměrná.

Z pěti vyučujících matematiky na druhém stupni jsou čtyři plně kvalifikováni. Sledovaná matematika ve dvou pátých třídách byla vyučována učitelkami bez odborné a pedagogické způsobilosti. Personální podmínky jsou průměrné.

Škola nedisponuje odbornou pracovní matematiky, velká většina hodin probíhala v kmenových třídách, které nejsou pro výuku předmětu zvlášť podnětné. Pokud chce vyučující pracovat s didaktickými pomůckami, musí je do tříd přenášet. Vybavení pomůckami, převážně uloženými v kabinetu matematiky, je standardní. Používání zpětných projektorů nebylo v průběhu inspekční činnosti zaznamenáno. Velkým kladem a přínosem výuky je využívání počítačové učebny se softwarovým vybavením programy na procvičování jednotlivých tematických celků. Materiální vybavení je celkově průměrné.

Základní metodou výuky byl frontální způsob s větší či menší mírou adresné aktivizace žáků. Ta byla závislá na zkušenostech a osobnosti učitele. Hodiny, kde byly připraveny názorné pomůcky, předtíštěná zadání úloh, kde činnost vyučujícího udržela stálou pozornost žáků, byly efektivní. Výuka bez využívání didaktických pomůcek, s tradiční dominantní rolí učitele v celém průběhu hodiny, s případným soustředěním se hlavně na žáka před tabulí a příznačnou pasivitou ostatních žáků, byla slabší. Vyučujícím se nedařilo aktualizovat učivo vzhledem k životním zkušenostem žáků. V průběhu všech sledovaných třinácti hodin nebyl až na výjimku zaznamenán žádný diferenciováný přístup k žákům podle jejich schopností. A to ani k žákům, kteří mají diagnostikovanou dyskalkulii. Výuka v pracovní výpočetní technice, kterou mají některé třídy možnost v rámci matematiky navštívit jedenkrát za čtrnáct dní, se vyznačovala vysokou aktivitou, zájmem a pozorností žáků. Celkově byly organizace, metody a formy výuky průměrné.

Ve většině sledovaných hodin vyučující seznámili žáky v úvodu s obsahem a cílem výuky. Průběžná motivace byla využívána různě, opět podle osobnosti učitele. Často chybělo závěrečné shrnutí, opakování a upevnění probrané látky. Zhlédnuté zpracované výsledky klasifikace čtvrtletních a pololetních prací ukazují, že většinou není vypracována dostatečná analýza úspěšnosti či neúspěšnosti žáků vzhledem ke zvládnutí jednotlivých témat. Oblast motivace a hodnocení žáků byla průměrná.

Žáci i vyučující se řídí dohodnutými pravidly komunikace. Jejich vztahy byly v průběhu inspekce zcela bezkonfliktní. Stále dominantní postavení vyučujícího nebylo překonáno ani v závěrečných ročnících, kde podle vybraného vzdělávacího programu by měl být učitel jako poradce a koordinátor činnosti žáků. Oblast interakce a komunikace byla průměrná.

Celkově byla sledovaná výuka matematiky hodnocena jako průměrná.

Blok přírodovědných předmětů

Hodnocení zahrnuje tyto předměty: prvouka, přírodověda, přírodopis, fyzika, chemie, pracovní výchova, pracovní a technická výchova (dále jen PTV).

V rámci výrazné volnosti pro uplatnění konkrétních podmínek, které vzdělávací program umožňuje, byla zvolena varianta oddělené výuky samostatných předmětů s předepsanou hodinovou dotací. Pro výuku PTV na druhém stupni využila škola možnosti varianty dvouhodinové týdenní dotace v šestém a sedmém ročníku a jedné hodiny v osmém a devátém ročníku. Problematickou je volba zaměření poloviny hodin PTV na pěstitelské práce. Pro tento předmět nejsou vytvořeny vhodné podmínky materiální ani personální; výuka tak probíhá převážně v teoretické úrovni. Doplněním povinných přírodovědných předmětů jsou terénní praktika, konání laboratorních prací, v nadstavbě informatika, předmět příprava jídel, v činnosti školního klubu některé kroužky. Kvalita tematických plánů je u jednotlivých předmětů i vyučujících na velmi rozdílné úrovni. Od plánů funkčních po materiály s prvky formálnosti. Malá je obsahová návaznost plánů jednotlivých předmětů přírodovědného bloku, a tak jsou stejná témata probírána v jednom ročníku v různých časových úsecích (např. optika a elektrotechnika v 9. ročníku v předmětech fyzika a PTV apod.). Opakují se rovněž stejná témata v jednom předmětu v různých ročnících (např. zelenina či plasty v PTV). Výuka pracovní výchovy na prvním stupni v některých případech postrádá gradaci náročnosti. Konkrétní příprava jednotlivých vyučovacích jednotek je také na kvalitativně velmi rozdílné úrovni. Obsahově, metodicky i materiálně výborně připravené hodiny na jedné straně a metodicky, organizačně či časově nezvládnuté hodiny na straně druhé. Stanovených cílů výuky bylo většinou dosaženo, ty odpovídají standardu vzdělávání. Celkově bylo plánování a příprava na průměrné úrovni.

Na prvním stupni je personální zajištění výuky pouze vyhovující, jen zhruba 40 % výuky je vedeno vyučujícími s odbornou a pedagogickou způsobilostí. Na druhém stupni je v tomto smyslu výborně zabezpečena výuka přírodopisu a chemie, velmi dobře fyzika, nejproblematičtější je na obou stupních personální obsazení pracovní výchovy a PTV. Velmi dobrá úroveň však byla zaznamenána i v hodinách vedenými pedagogy bez požadované způsobilosti, což potvrzuje význam osobního přístupu jednotlivých učitelů. Naopak i v odborně vedených hodinách se vyskytly nedostatky, které měly vliv i na bezpečnost práce žáků. Osobní přístup se také (společně s objektivními příčinami) promítá do kvalit vyučovacích prostor. Velmi pěkné je vybavení učeben chemie a fyziky, standardní podmínky jsou ve školních dílnách, materiální zázemí pro pěstitelské práce je nevyhovující. Didaktická technika byla využívána sporadicky, limitujícími faktory pro využití počítačové techniky jsou: existence jediné počítačové učebny a osobní přístup pedagogů. Různou úroveň kognitivních vstupních charakteristik tříd škola ovlivňuje vnější diferenciací - zřízením tříd s rozšířenou výukou matematiky a přírodovědných předmětů. Psychohygienické prvky byly zřetelněji uplatňovány na prvním stupni. Celkově jsou v podmínkách výuky pozitiva a negativa téměř v rovnováze.

Polovina hodin měla charakter přímého vyučování s frontálním přístupem, verbální výukou a dominantní úlohou učitele. Přibližně ve stejné části výuky byly uplatňovány moderní pedagogické postupy (aktivní učení, činnostní a heuristické prvky, sociální přístupy, problémové úkoly, cílený rozvoj průřezových kompetencí apod.). Na prvním stupni dominovaly hravé metody. Velmi účinné bylo uplatňování projektů, žáci se prezentovali referáty, sami připravovali pomůcky, modely, praktické ukázky a demonstrační pokusy. Pouze v omezené míře je uplatňován individuální přístup a práce s talenty (obohacené kurikulum), žáci pracují s alternativními zdroji informací. Rozdíly jsou v podílu samostatné práce žáků,

v úrovni přípravy na ni, v práci s chybou. Také v efektivitě využití vyučovacího času jsou značné rozdíly. V méně organizačně zvládnutých hodinách vznikaly prostoje, žáci prováděli vedlejší činnosti, v některých případech i nežádoucí. Nestanovení pravidel práce ve skupině vedlo k nerovnoměrné zátěži apod. Naopak ve zdařilých hodinách byl čas efektivně využit, nebyl opomenut závěrečný strukturovaný závěr vyučovací jednotky. Organizace, metody a formy výuky jsou na průměrné úrovni.

Nejčastější motivací je vazba na vyučovací předměty, využití motivačních vlastností učiva, učebnic a pracovních sešitů. Učitelé také často využívali afektivních vlastností žáků, účinné byly herní prvky a střídání metod práce. Aktivní zapojování žáků se dařilo zejména tam, kde pedagog využil konkrétních poznatků žáků, vztahů učiva k praxi. Veškerou výukou prolínal pozitivní přístup k žákovi, častá byla pochvala a povzbuzení. V průběžném hodnocení převládaly aktivity učitele. V několika případech byl zřetelný rozdíl mezi teoretickými zásadami a jejich praktickým uplatněním (třídění odpadů - jediný odpadkový koš ve třídě, učivo o počasí - nevyplňování kalendáře přírody, žádné či prázdné krmítko pro ptáky, uplatňování bezpečnostních pravidel ve školní dílně...). Značné rozdíly jsou v přístupu jednotlivých učitelů k úrovni a ke kontrole žákovských sešitů. Například sešity chemie jsou pojaty jako zdroje informací, jsou stanoveny požadavky na jejich funkčnost a jejich naplňování je průběžně kontrolováno. Zaznamenány ale byly i případy formálního přístupu učitele, malé důslednosti a téměř rezignace v tomto ohledu. Motivace a hodnocení jsou celkově průměrné.

Ve vyučování byla navozena pozitivní pracovní atmosféra, jejímž charakteristickým jevem partnerský vztah učitel - žák. Komunikace probíhala oboustranně, prostor pro diskusi byl vytvořen. Úroveň komunikace je závislá na zkušenosti učitele a účinnosti motivace. Zejména u začínajících učitelů se projevují nedostatky (tolerance porušování dohodnutých pravidel, úroveň zvládnutí nežádoucího chování, úroveň mluveného jazyka). V interakci a komunikaci se nejvýrazněji projevují znaky tzv. antiautoritářské pedagogiky. Tato oblast má nadprůměrnou až spíše nadprůměrnou úroveň.

Výuka bloku přírodovědných předmětů měla celkově průměrnou úroveň.

Tělesná výchova

Plánování výuky vychází z osnov, které jsou zpracovány do rámcových tematických plánů. Tyto plány jsou zpracovány velmi povrchně, bez výraznějšího časového rozvržení učiva, bez možnosti účinné kontroly, bez možnosti zřetelné evidence časové dotace věnované jednotlivým oblastem tělesné výchovy. Příprava na jednotlivé sledované hodiny byla výrazně ovlivněna nekvalifikovaností většiny vyučujících. Plánování a příprava výuky byly průměrné.

Škola je velmi dobře materiálně vybavena, jak prostory pro výuku, tak i odpovídajícím množstvím a kvalitou náradí, náčiní a dalších pomůcek (např. magnetofony). Naopak personálně byla sledovaná výuka, vyjma zástupce ředitele školy, zajištěna učitelkami bez odborné způsobilosti, z nichž některé nemají ani pedagogické vzdělání. Materiální zajištění výuky je velmi dobré, personální nevyhovující.

Celkem bylo sledováno devět hodin ve třídách druhá, pátá až devátá. Zdařilé hodiny měly jasně stanoveny cíle a odpovídající stavbu. Vyučující se snažili žáky zdokonalovat v již naučených pohybových dovednostech. Žáci cvičili se zaujetím, vhodným způsobem byla střídána zátěž a odpočinek. Málo efektivní výuka byla charakteristická nepromyšleností ze strany učitele, výraznými prostoji žáků s velmi malým zapojením se do aktivní činnosti. Slabinou výuky byla malá názornost, někdy nevyužívání metodických postupů a téměř žádná oprava nesprávně provedeného pohybu nebo herní činnosti. Organizace, metody a formy výuky měly citelně slabá místa.

Žáci byli vždy v úvodní části seznámeni s programem a cílem hodiny. Někteří vyučující využívali i průběžnou motivaci zejména při vyhodnocování soutěživých her. Ve většině hodin se snažili o závěrečné zhodnocení. Ne vždy se toto vzhledem k časové tísní podařilo. Podle předložené klasifikace je zřejmé, že žáci jsou klasifikováni nikoliv podle vzájemného srovnávání ve třídě, ale vzhledem ke svým schopnostem. Motivace a hodnocení jsou průměrné. V rámci výuky tělesné výchovy nebyla vždy určena přesná pravidla komunikace. Pedagogická zkušenost vyučujícího byla odrazem chování žáků. Nejasnosti v komunikaci mezi učiteli a žáky snižovaly v některých případech intenzitu výuky. Kladem byla tolerance živějších projevů v průběhu soutěží a her. Vztah vyučujících a žáků byl vždy bezkonfliktní. Interakce a komunikace byly průměrné.

Výuka sledovaných hodin měla průměrnou úroveň.

Hodnocení kvality vzdělávání

Školní inspektoři vykonali během inspekce celkem 84 hospitace ve čtrnácti z osmnácti povinných předmětů, navíc hospitovali ve školní družině a školním klubu. V pěti hodinách (6 %) byla výuka hodnocena jako vynikající, ve 25 hodinách (30 %) jako velmi dobrá, ve 34 hodinách (40 %) jako průměrná a ve 20 hodinách (24 %) měla výrazné nedostatky. Celkově byla kvalita vzdělávání hodnocena jako průměrná.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Od svého nástupu do funkce si nové vedení školy (ředitel byl jmenován k 1. srpnu 1997, rovněž tak zástupce pro druhý stupeň; pro zajištění provozně-ekonomických a personálních činností školy jako samostatného právního subjektu se připravuje jmenování zástupce pro ekonomickou oblast) vytklo jako prioritní cíl sjednocení čtyř vzdělávacích programů (Národní škola, Obecná škola a dva typy vzdělávacího programu Základní škola), podle nichž se ve škole vyučovalo. V současné době se ve škole realizuje již jen jeden vzdělávací program - program Národní škola, schválený MŠMT ČR pod čj. 15 724/97-20 dne 17. března 1997), přičemž vždy v jedné třídě II. stupně se vyučuje (v rámci tohoto programu) dle učebních osnov pro třídy s rozšířenou výukou matematiky a přírodovědných předmětů. Vzhledem k tomu, že vzdělávací program Národní škola s touto eventualitou nepočítal, vyučuje se ve zmíněných třídách v profilových předmětech matematika, fyzika a chemie dle modelového učebního plánu Základní škola pro třídy s rozšířenou výukou matematiky a přírodovědných předmětů (čj. 21 968/96-22), v ostatních předmětech podle programu Národní škola. Do třídy s rozšířenou výukou matematiky (VI. D) bylo přijato na základě přijímacího řízení, jehož kritéria jsou předem dána a známa, 29 žáků (z toho 20 ze zdejší školy) z celkového počtu 53 uchazečů z devíti škol okresu. Učební plán byl rozšířen o nabídku volitelných předmětů v osmém a devátém ročníku - např. sportovní výchova, rodinná výchova, německý jazyk; informatika se vzhledem k zájmu vyučuje ve dvou skupinách v každém ročníku. V sedmém ročníku se volitelné předměty nevyučují. Nabídku volitelných předmětů doplňuje především pestrá činnost školního klubu, popsána v další části inspekční zprávy. S nabídkou volitelných předmětů a dalších aktivit (především v rámci školního klubu) panuje spokojenost i mezi rodiči, což dokazuje dotazník pro rodiče - přes 60 % kladných odpovědí.

Dlouhodobé koncepční záměry školy, resp. stanovené výchovně-vzdělávací cíle, jsou shodné se základními principy vzdělávacího programu Národní škola. Chtějí především zachovat profilaci školy, změnit názory pedagogů a rodičů na poslání školy, vytvořit funkční síť vztahů mezi účastníky výchovně-vzdělávacího procesu (především uvnitř školy samé, mezi školou, rodiči, veřejností a zřizovatelem), zlepšit úroveň a účinnost komunikace mezi těmito subjekty a více se otevřít veřejnosti. Předností vedení školy je skutečnost, že tyto záměry se tvořily nejen ve spolupráci s pedagogy, ale opírají se i o názory veřejnosti. Např. dotazníková akce v průběhu měsíce května 1999, na niž odpovědělo celkem 119 rodičů, přinesla cennou řadu evaluačních informací a její analýza posloužila k dílčí změně první dlouhodobé koncepce rozvoje školy z roku 1997, s níž současný ředitel školy uspěl u konkurzního řízení. Analytická činnost, zmíněná ještě v kapitole Kontrolní mechanismy, patří mezi ředitelovy přednosti v oblasti plánování. Jeho spolupráce s naším předním odborníkem, specializovaným na školské právo a školský management, tak umožňuje využívat nejnovějších poznatků v oblasti řízení. Ředitel školy, který absolvoval kurzy v oblasti řízení, zahájil tříleté studium školského managementu na Pedagogické fakultě UK Praha. Všechny dlouhodobé výchovně-vzdělávací úkoly se podařilo naplnit s výjimkou jednoho - dosud nebyla navázána spolupráce se zahraniční školou.

Projekt Národní škola předpokládá vysokou odbornost pedagogů. V personální oblasti nelze zatím očekávat výrazné zlepšení vzhledem k současné situaci v okrese. V tomto školním roce vyučuje ve škole např. 12 učitelek bez odborné a pedagogické způsobilosti, což znamená nenaplnění jednoho z hlavních předpokladů úspěšnosti projektu. Současně je tímto porušena platná legislativa, týkající se odborné a pedagogické způsobilosti pracovníků školství.

V oblasti materiální je prioritní zlepšovat materiálně-technické zázemí školy - ve spolupráci se zřizovatelem bylo v roce 1998 vybudováno víceúčelové sportovní hřiště (celý projekt byl převážně financován z účelové dotace Ministerstva vnitra České republiky v rámci projektu primární prevence kriminality mládeže), hlavní sponzor školy (ČEZ a. s., Elektrárna Mělník) rekonstruoval nákladem více než 400.000,- Kč osvětlení v budově školy. Kromě těchto dvou nejvýznamnějších akcí došlo k dalším úpravám a zlepšením - např. zřízení počítačové pracovny atd.

Rovněž krátkodobé plány jsou podrobně zpracovávány. Z ročního plánu se odvíjejí měsíční plány, které jsou operativně upřesňovány s ohledem na aktuální situaci denními plány. Obsahují konkrétní akce školy (včetně určení osobní odpovědnosti) a další významné aktivity, jako je např. nabídka dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků apod. Do plánování výuky, kontroly dodržování učebních osnov a plánování jednotlivých akcí jsou zapojeny i metodické orgány. Výchovně poradkyně plní své úkoly podle vlastních plánů práce.

Plánování tvoří systém, je koncepční, vzniká na základě analýzy. Podílejí se na něm i další pedagogičtí pracovníci. Jeho úroveň je velmi dobrá.

Organizování

Základní škola je organizována jako úplná s prvním (20 tříd) i druhým stupněm (16 tříd). Žákům se specifickými vývojovými poruchami učení (celkem 186) je věnována péče už od prvního ročníku formou ambulantního nácviku logopedie, v druhém ročníku jsou všichni tito žáci (ze čtyř paralelních tříd) vždy na jednu hodinu každý den soustředěni k speciálnímu nácviku, od třetího do pátého ročníku je ve škole realizován opět ambulantní nácvik pod vedením devíti proškolených učitelek. Pro tyto žáky jsou zpracovávány individuální vzdělávací plány v intencích Metodického pokynu MŠMT ČR k integraci žáků se speciálními

vzdělávacími potřebami čj. 16 138/98-24, v šedesáti pěti případech rodiče požádali o slovní hodnocení.

Organizace vyučování odpovídá § 9 vyhlášky MŠMT ČR č. 291/1991 Sb., o základní škole, ve znění pozdějších předpisů, výchovně-vzdělávací činnost upravuje školní řád a rozvrh hodin. Pro práci žáků v pracovním vyučování by byla vhodnější výuka ve dvou po sobě jdoucích hodinách a nikoli zařazení dvou hodin pracovního vyučování a výtvarné výchovy (např. ve třídě VII. D) do dvou dní v týdnu.

Ze zápisů v třídních knihách vyplývá, že ve škole odpadá výuka zvláště pro nepřítomnost učitele. Např. z celkových 11 hodin hudební výchovy ve třídě IX. D, jež měly být v letošním školním roce vyučovány, odpadla výuka sedmkrát. Tím byl porušen § 39 odst. 1 zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Řád školy odpovídá § 3 odst. 8 a § 15 odst. a) - d) vyhlášky MŠMT ČR č. 291/1991 Sb., o základní škole, ve znění pozdějších předpisů, avšak neuvedením povinností pracovníků školy byl porušen § 15 odst. f) této vyhlášky.

V řádu školy je zapracován pokyn MŠMT ČR čj. 16 557/96-22 k prevenci zneužívání návykových látek ve školách a školských zařízeních. Pozitivem je i odkaz na Úmluvu o právech dítěte. Organizační řád školy obsahuje zejména pracovní náplně a povinnosti pedagogických a provozních pracovníků školy, pregnantně stanovené kompetence vedoucích pracovníků, vedení povinné dokumentace, zastupitelnost pracovníků, organizační schéma a pravidla provozu školy. Dále zahrnuje charakteristiku administrativního úseku a vnitřní řády odborných pracoven.

Výrazným pozitivem je vnitřní klasifikační řád. Byl prokazatelně projednán s pedagogickými pracovníky, bylo s ním seznámeno i Sdružení rodičů a přátel školy. V klasifikačním řádu jsou sjednoceny postupy i stanoveny kritéria; řád je funkční a metodicky přínosný zvláště pro mladé či nekvalifikované pedagogické pracovníky.

Vybavení žáků prvního ročníku odpovídá nařízení vlády č. 15/1994 Sb., o bezplatném poskytování učebnic, učebních textů a základních školních potřeb, ve znění pozdějších změn.

Vnitřní informační systém je funkční. Jeho základem je velmi dobrý operativní styl řízení (kompetence obou zástupců), osobní kontakt, provozní porady, porady předmětových komisí a pedagogické rady. Pedagogické rady jsou připravené, vyučující před poradou vyplňují účelné předepsané formuláře. Školní inspektoři kladně hodnotí průběh rady prvního i druhého stupně, zvláště pak aktivní spolupráci výchovné poradkyně s třídními učiteli. Zápisy jsou přehledné, jsou v nich zaznamenány organizační pokyny, přehledy chování a prospěchu žáků, zadané úkoly jsou termínované a konkretizované. Učitelé jsou seznamováni s metodickými pokyny MŠMT ČR, je posilováno jejich právní vědomí. V zápisech jsou sporadicky uváděny závěry z hospitovaných hodin.

Organizace výchovně-vzdělávacího procesu vzhledem k zvolenému vzdělávacímu programu Národní škola čj. 15 724/97-20 se projevuje nejvýrazněji v realizaci projektů: pro žáky šestého ročníku Terénní praktika, Zdravý životní styl, projekt Sám sebou a Peer program. Tyto programy jsou doplněny o zahraniční poznávací zájezdy, letní stanový tábor, lyžařský výcvikový kurz, školy v přírodě, divadelní festival školního klubu a další. Organizace samotného vyučování je standardní, obdobná jako u vzdělávacího programu Základní škola.

Vnější informační systém je na velmi dobré úrovni. Rodiče jsou o výsledcích dětí informováni prostřednictvím žákovských knížek, notýsků, pochvaly i jiná výchovná opatření jsou zasílána rodičům na předtištěných formulářích. Informace o škole je možné získat z různých materiálů (bulletin, kalendář, příspěvky do regionálního tisku, školní časopis) a z výroční zprávy. Vedení

školy upřednostňuje osobní jednání, proto jsou organizovány akce (sportovní, kulturní), kterých se vedle žáků a učitelů zúčastňují také rodiče. Ve škole pracuje Sdružení rodičů a přátel školy, jedenkrát měsíčně se s výběrem tohoto sdružení schází vedení školy. Výroční zpráva o činnosti a hospodaření za školní rok 1999/2000 obsahuje všechny kapitoly dle § 17e odst. 2 a 3 zákona ČNR 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů. Zpráva má velmi dobrou vypovídací hodnotu, byla schválena pedagogickými pracovníky. Výčet realizovaných školních a mimoškolních aktivit dokladuje nadstandardní a neformální přístup k výchovně-vzdělávacímu procesu.

Učební plány rozpracovalo vedení školy v souladu s požadavkem zvoleného vzdělávacího programu Národní škola na celou dobu školní docházky. V letošním školním roce došlo k porušení učebního plánu v devátém ročníku (ve třídě IX. D). Týdenní hodinová dotace výuky dějepisu ve třech ročnících byla snížena na jednu hodinu, čímž byl zároveň zkrácen minimální požadovaný počet vyučovaných hodin. Vedení školy ještě v průběhu inspekce vypracovalo nápravné opatření. V minulém roce nebyly učební plány porušeny.

Operativní řízení je funkční. Velmi dobrou úroveň má informační systém, metodicky účelným materiálem je vnitřní klasifikační řád. Organizační uspořádání má, vzhledem k porušení obecně závazných právních předpisů, jen průměrnou úroveň.

Vedení a motivování pracovníků

Ředitel školy uplatňuje demokratický styl řízení. Vedení školy - ředitel a oba zástupci - pracuje týmově, kompetence jsou funkčně rozděleny. Širší porada vedení školy v počtu osmi se schází pravidelně jedenkrát za čtrnáct dní. Zápisy z těchto porad jsou konkrétní s určením úkolů, termínů a odpovědnosti. Jednou měsíčně se konají provozní porady všech zaměstnanců, čtvrtletně potom pedagogické rady. Zpracované organizační schéma vnitřního a vnějšího informačního systému je důkladné a svědčí o promyšlenosti této oblasti.

Vedení školy podporuje projekty, integrovanou tematickou výuku, vnímání světa v globálních souvislostech atd. Tento dlouhodobý úkol naráží na již zmíněné kvalifikační předpoklady jednotlivých pracovníků. Ve velké míře se tak ve škole projevuje i celookresní problém nedostatku kvalifikovaných pedagogů.

V minulém roce škola vyčerpala všechny finanční prostředky na vzdělávání pedagogických pracovníků. Jsou zpracovány priority a plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků na rok 2001. Sledovaná výuka ukázala, že tato oblast je stále nedostatečně zajišťována zvláště v používání takových metod a forem výuky, jež směřují k efektivnímu vyučování. Velké rezervy má vedení školy v organizaci účinné pomoci nekvalifikovaným a začínajícím učitelům.

Kritéria pro přiznání nadstandardní složky platu jsou známa, pro pracovníky jsou motivační, důraz je kladen na iniciativu, tvořivost a kvalitu výchovně vzdělávací činnosti. Vedení školy při hospitačních využívá kvalitně vypracovaný škálový hospitační záznam. Z letošních a loňských hospitačních záznamů ředitele školy je patrné, že je uplatňován styl pozitivní motivace. Celkové hodnocení jednotlivých pracovníků ředitel školy zpracováno nemá. Množství dílčích záznamů umožňuje takové hodnocení vypracovat.

Vedení a motivování pracovníků je průměrné.

Kontrolní mechanismy

Vedení pracuje podle podrobně zpracovaného Plánu kontrolní činnosti ředitele školy pro školní rok 2000/2001. Ten zahrnuje kontrolu celé organizační struktury, je plánován a postupně v čase vyhodnocován. Na základě zjištění jsou stanoveny priority, operativní jsou jejich změny. Systematická je evidence zjištění a závěrů prostřednictvím formulářů (záznam o provedené kontrole, hospitační záznam), některé zápisy jsou méně konkrétní. Výsledky kontrol jsou

s pracovníky projednávány, např. hospitační záznamy obsahují oddíl pro vyjádření kontrolované osoby. Ředitel školy stanovil také počty přímých kontrolních vstupů (hospitací), které byly v minulém školním roce a v pololetí tohoto roku plněny. Ve stanovení sledovaných dílčích ukazatelů jsou málo zřetelné charakteristické prvky zvoleného vzdělávacího programu (globální přístupy, maximální diferenciaci, prostupnost projektu, integrace předmětů), některé kontrolní vstupy jsou nahodilé (úroveň záznamů klasifikace v žákovských knížkách, kontrola sešitů, laboratorních prací apod.). Výrazný je pozitivní přístup vedení školy k hodnocení kvality pedagogické práce. Zápisy vedení školy z hospitovaných hodin obsahují až 92 % nejvyššího hodnocení sledovaných jevů, tedy i celkového hodnocení kvality výuky. Společně provedené hospitace vedení školy a členů inspekčního týmu ČŠI prokázaly dobré schopnosti ředitele i obou jeho zástupců rozpoznat klady i slabá místa vyučovacích jednotek. Uvedená celková úspěšnost zjištěná vedením školy je však v rozporu se zjištěními ČŠI - celkově průměrná úroveň kvality vzdělávání.

Nadstandardní úroveň má ve škole zjišťování a analýza názorů a požadavků prostřednictvím zadaného rodičovského dotazníku (rok 1998/1999), který plánuje ředitel školy v tomto školním roce opakovat. Dále je zjišťována úroveň školního klimatu dotazníkem pro učitele. Výstupy jsou součástí výročních zpráv. Naopak nedostatkem je prozatím malá četnost zjišťování úrovně vědomostí a dovedností žáků pomocí objektivizujících evaluačních nástrojů, tento poznatek konstatovala již inspekční zpráva z prosince roku 1997. Vedení školy málo zadává prověrky, testy apod. Částečnou kompenzací tohoto nedostatku je srovnávání prostřednictvím výstupů - výsledků žáků v soutěžích.

Kontrola vedené povinné školní dokumentace je průběžná, drobné chyby byly ještě v průběhu inspekce odstraněny. Několik případů dokládá nedostatky v účinnosti kontrol (nepřípustná klasifikace za nesplněný úkol, úroveň širšího slovního hodnocení v případě opakování ročníku, neúplnost průběžného informování zákonných zástupců o klasifikaci aj.).

Kontroly dalších orgánů, které proběhly ve škole, nezjistily žádná závažná porušení předpisů. Revize technických zařízení jsou prováděny pravidelně ve stanovených lhůtách.

Kontrolní mechanismy mají nadprůměrnou až spíše nadprůměrnou úroveň.

Hodnocení kvality řízení

Vzhledem k velikosti školy (dlouhodobě kolem 950 žáků a 60 pedagogických pracovníků) je její řízení složité a náročné. Pozitivně je hodnocena snaha o vytvoření příjemného klimatu v podmínkách velké školy a spolupráce mezi všemi subjekty výchovně-vzdělávacího procesu včetně rodiny. Méně účinné je zatím prosazování efektivních metod a forem výuky. Škola je řízena velmi dobře.

HODNOCENÍ KVALITY VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍ ČINNOSTI ŠKOLNÍ DRUŽINY A ŠKOLNÍHO KLUBU

Charakteristika školní družiny a školního klubu

Součástí školy jsou školní družina a školní klub, jenž zahájil svou činnost v únoru roku 1999.

Školní družina má šest oddělení, do kterých je zařazeno 148 žáků prvního až čtvrtého ročníku. V rámci školního klubu, jež v současné době navštěvují 294 žáci všech ročníků (včetně dětí školní družiny, které se do činnosti některých kroužků v odpoledních hodinách zapojují), pracuje 21 skupina různého zaměření - např. pět divadelních kroužků, pět sportovních, čtyři se věnují práci s počítači, dva výuce anglického jazyka atd.

Podmínky výchovně-vzdělávací činnosti školní družiny a školního klubu

Všech šest vychovatelek školní družiny má předepsanou odbornou a pedagogickou způsobilost. Pro vedoucí zájmových skupin školního klubu není kvalifikace určena zvláštními předpisy. Vedoucími jednotlivých útvarů jsou pedagogičtí pracovníci školy (včetně vychovatelek) a externisté, kteří mají zkušenosti v daných oborech. Personální podmínky pro práci obou zařízení jsou proto vynikající.

Prostorové podmínky v místnostech určených pro práci školní družiny odpovídají počtu zařazených žáků v jednotlivých odděleních. Každé oddělení má k dispozici svou vlastní místnost, hezky upravenou a vyzdobenou. Místnosti jsou umístěny v samostatném pavilonu. Základní hygienické požadavky na teplotu, osvětlení a nábytek pro žáky jsou dodrženy. Vybavení pomůckami a materiálem bylo velmi dobré. K dispozici jsou i další prostory školy, především tělocvičny a hřiště. Vlastní prostory má i školní klub. Jeho činnost se odbývá především v různých pracovních a sportovních zařízeních školy. Divadelní kroužky mají k dispozici i malý divadelní sál s jevištěm, jenž slouží i jiným činnostem (besedy, diskotéky atd.). Prostorové i materiálně-technické podmínky pro práci obou zařízení jsou velmi dobré.

Řízení školní družiny a školního klubu

Ředitel školy řídí činnost družiny a klubu v intencích vyhlášky MŠMT ČR č. 87/1992 Sb., o školních družinách a školních klubech. Nebylo zaznamenáno porušení žádného z jejích ustanovení. Funkce vedoucí vychovatelky družiny i klubu jsou určeny.

Všichni pedagogičtí pracovníci družiny i klubu měli možnost podílet se svými návrhy na vytvoření koncepce práce obou zařízení, která se stala součástí plánu školy. Koncepce splňuje všechny požadavky na výchovně-vzdělávací činnost určené vyhláškou, vychází z místních podmínek a je v souladu se vzdělávacím programem školy. Roční plány jsou dále rozpracovány do rámcových měsíčních plánů činnosti obou zařízení, jež jsou v případě potřeby operativně aktualizovány.

Pracovníci družiny a klubu se zúčastňují jednání pedagogické rady školy a spolupracují (především vychovatelky školní družiny a externisté školního klubu) s učiteli jak při řešení výchovných problémů, tak i při organizování dalších mimoškolních aktivit celé školy. Vychovatelky školní družiny se zúčastňují i dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků.

Obě vedoucí vychovatelky jsou s ostatními pedagogickými pracovníky v kontaktu. Podrobné hodnocení činnosti školní družiny a školního klubu bylo součástí výroční zprávy o činnosti školy v posledních dvou letech. Řízení školní družiny a školního klubu má velmi dobrou úroveň.

Organizace a průběh výchovně-vzdělávací činnosti školní družiny a školního klubu

Rozsah denního provozu družiny i klubu je stanoven. Ranní provoz družiny probíhá v době od 6.30 do 7.30 hod., hlavní činnost pak v době mezi 11.40 - 17.00 hod. formou práce v odděleních družiny nebo školního klubu. Rozsah plně odpovídá potřebám rodičů a žáků. Zřizovatel školy vydal rozhodnutí, podle kterého přispívají rodiče na provoz družiny částkou 50,- Kč měsíčně. Školní klub zajišťuje svou činnost v odpoledních hodinách - denně do 17.45,

pouze v pátek je činnost o jednu hodinu zkrácena. Měsíční poplatek činí rovněž 50,- Kč. V případě, že žák navštěvuje současně obě zařízení, platí pouze jednou.

Hospitace v jednom oddělení školní družiny a kratší návštěva odpolední činnosti školního klubu ukázaly, že zvolené formy a metody práce respektovaly požadavky pedagogiky volného času. O dobré práci školního klubu svědčí nejen pestrá nabídka různých aktivit, ale především zájem ze strany dětí o jeho činnost (takřka třetina žáků školy se zapojila do jeho činnosti, mnozí navštěvují několik skupin). Přestože sledování obou zařízení bylo věnováno málo času a hodnocení se opírá především o výčet aktivit, rozhovor s kompetentními pracovníky a dotazníky rodičů, lze konstatovat, že jak školní družina, tak školní klub napomáhají smysluplně využít volný čas dětí.

Pestrá a bohatá nabídka klubové činnosti má ohlas i u rodičů, jak vyplývá z dotazníků. Ve výchovně-vzdělávací práci školní družiny a školního klubu výrazně převažují pozitiva.

HODNOCENÍ EFEKTIVNOSTI VYUŽÍVÁNÍ PROSTŘEDKŮ PŘIDĚLENÝCH ZE STÁTNÍHO ROZPOČTU

Hodnocení použití účelových prostředků

Základní škola obdržela rozpočtovým opatřením Školského úřadu Mělník na rok 2000 účelové finanční prostředky na další vzdělávání pedagogických pracovníků v celkové výši 51.000,-- Kč. Účelové finanční prostředky byly sledovány v účetní knize za rok 2000 na níže uvedených analytických účtech a s tímto určením:

Analytický účet č. 501 006 - odborná literatura DVPP	Kč 7.217,--
518 003 - Školení – semináře DVPP	Kč 43.783,--
C e l k e m skutečnost	Kč 51.000,--

Stanovené finanční prostředky na rok 2000, účelově určené na další vzdělávání pedagogických pracovníků, byly vyčerpány v plné výši Kč 51.000,- a v relaci s rozpočtem.

Hodnocení čerpání NIV , ONIV

Školský úřad Mělník stanovil organizaci s příspěvkovou formou hospodaření pro školu a školní družinu na rok 2000 tyto závazné ukazatele /v tis. Kč/:

	základní škola	školní družina
mzdové prostředky celkem	8.708	1.345
z toho: na platy	8.483+164 na integrované žáky	1.331
ostatní platby za proved. práci	61	14

odvody	3.247	496
ostatní neinvestiční výdaje celkem /ONIV/	402	2
z toho: na provoz	337+ 14 na integrované žáky	2
další vzdělávání pedagog. pracovníků	51 /účelově/	
celkem NIV	12.357	1.843

Podle účetní knihy je čerpání NIV a ONIV v souladu s analytickým členěním jednotlivých nákladových a výnosových účtů dle platné účtové osnovy na rok 2000 a aktualizované 1. ledna 2000.

Skutečné použití finančních prostředků poskytnutých ze státního rozpočtu v roce 2000 je v relaci se státním rozpočtem.

Hodnocení efektivity využívání prostředků přidělených ze státního rozpočtu

Namátkovou kontrolou nebylo zjištěno porušení obecně platných předpisů. Přidělené prostředky ze státního rozpočtu jsou vynakládány uváženě a efektivně vzhledem k jejich výši a stanovenému účelu.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

Kromě projektů, které škola realizuje a které jsou zmíněny v kapitole Organizování, stojí za zmínku i příprava žáků školy na projektu Prázdná místa, jež připravilo Okresní muzeum Mělník za spoluúčasti Židovského muzea Praha. Projekt přispívá k zaplnění "prázdných míst" v našich vědomostech - v tomto případě ve znalosti židovských dějin, postavení Židů ve společnosti v průběhu staletí, jejich způsobu života apod. Zároveň je připomínkou těch, po kterých zde zůstala prázdná místa - po obětech holocaustu. Projekt plní nejen funkci vzdělávací, ale především výchovnou, je příspěvkem v boji proti antisemitismu, rasismu a xenofobii. Začíná 27. ledna 2001, kdy uplynulo 56 let od osvobození koncentračního tábora Osvětim, a bude vrcholit na podzim roku 2001 - symbolicky se uzavře 24. listopadu, v den prvního transportu do Terezína před 60 lety.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Výroční zprávy o činnosti školy a výroční zprávy o hospodaření školy za poslední tři roky včetně příloh (výsledky soutěží, dotazníky rodičům aj.)
- Inspekční zprávy z března 1997 (K-03-03/9697-Kv03) a prosince roku 1997 (čj. O-03-03/9798-110Vo)

- povinná dokumentace školy dle § 38a odst. 1a) - l) zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů
- koncepční plány, roční i měsíční plány
- Organizační řád školy
- Vnitřní klasifikační řád školy
- Vnitřní řád školní družiny a školního klubu
- plán kontrolní činnosti ředitele školy pro školní rok 2000/2001, plány hospitací a jejich přehled
- hodnocení práce zaměstnanců pro přiznání výše osobního příplatku
- časově-tématické plány některých učitelů
- plány metodických orgánů
- dokumentace výchovné poradkyně včetně seznamu integrovaných žáků
- operativní plány ředitele školy (učební plány - vnitřní úprava, úvazky učitelů, rozvrh, realizované projekty aj.)
- vzorky žákovských knížek a písemností žáků
- hospitační záznamy členů inspekčního týmu

ZÁVĚR

Podmínky vzdělávání. *Věkové složení pedagogických pracovníků a feminizace - 15 vyučujících (26 %) již dosáhlo důchodového věku, ve škole působí pouze čtyři muži - nejsou příznivé. Vysoký počet nekvalifikovaných - z celkového počtu 56 pedagogických pracovníků nesplňuje požadavek odborné a pedagogické způsobilosti 12 učitelek (21 %), navíc ještě 15 hodin vyučují vychovatelky školní družiny - neodpovídá jak § 3 odst. 1 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, tak § 51 odst. 1 zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, tak i § 2 vyhlášky MŠMT ČR č. 139/1997 Sb., o podmínkách odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků a předpokladech kvalifikace výchovných poradců. Projekt Národní škola předpokládá vysokou odbornost a pedagogickou způsobilost učitelů. Kladem je, že některé hodiny učitelů bez odborné a pedagogické způsobilosti měly dobrou úroveň a potvrdily význam osobního přístupu k výuce. Materiální podmínky se postupně zlepšují (např. nové školní hřiště, pracovní informatiky, softwarové vybavení aj.). Velmi dobré materiální podmínky jsou vytvořeny především pro výuku tělesné výchovy a informatiky. Problematické je zaměření hodin pracovní a technické výchovy na pěstíelské práce, pro něž nejsou vytvořeny jak personální, tak materiální podmínky. Pro výchovně-vzdělávací činnost má škola vytvořeny průměrné podmínky.*

Úroveň vzdělávání. *V bloku společenskovedních předmětů (dějepis a vlastivěda) byla hodnocena kvalita vzdělávání jako velmi dobrá, v ostatních předmětech a blocích (český jazyk, cizí jazyky, matematika, přírodovědné předměty a tělesná výchova) jako průměrná. Jako největší nedostatek se jeví především organizace, formy a metody výuky - v mnohých hodinách převažoval frontální způsob výuky bez individuálního přístupu k žákům*

a verbalismus vyučujících, také samostatné vyhledávání informací žáky bylo málo používané. Nejsilnější stránkou průběhu vzdělávání tak byla složka motivační a hodnotící. Úroveň vzdělávání je proto průměrná.

Řízení školy. Plánování a kontrolní mechanismy jsou hodnoceny jako velmi dobré, další dvě sledované oblasti (organizování, vedení a motivování pracovníků) jako průměrné. Vedení školy má jasnou koncepci a představu o dalším směřování výchovně-vzdělávací činnosti i potřeb v oblasti materiálně-technické vzhledem k dobré analytické činnosti. Řízení školy má velmi dobrou úroveň.

Neefektivní čerpání finančních prostředků přidělených škole ze státního rozpočtu nebylo zjištěno.

Z obou inspekčních zpráv z roku 1997 a zjištěného aktuálního stavu vyplývá, že zatímco úroveň vzdělávání zůstává zhruba na stejné úrovni, v řízení a vybavení školy nastal kvalitativní posun k lepšímu.

Na základě výše uvedených zjištění je škola hodnocena jako průměrná.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři a další zaměstnanci ČŠI:	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. František Kvasnička
Členové týmu	Mgr. Eva Grušová
	Mgr. Jiřina Veselá
	Mgr. Jaroslav Černý
	Mgr. Karel Kumstýř
Další zaměstnanci ČŠI	Ing. Dana Drlíková
	Marie Vacková

V Mladé Boleslavi dne 9. února 2001

Přílohy

Vyhodnocené dotazníky, zadané žákům šestého až devátého ročníku.

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 19. února 2001

Ředitel školy

Podpis

Mgr. Miroslav Jiříčka

.....

Předmětem inspekce bylo zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Posouzení jevů

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
OkÚ Mělník, referát školství	2001-03-07	034 30/01-2161
Město Mělník	2001-03-07	034 29/01-2161

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
2001-02-22	-	Připomínky byly podány.